

[mentalni
[sljedbenik
[sklop
[mentor
[eugen feller
[ivo gatin

K.
GALERIJA
KRANJČAR

ERSTE
Bank

Mentalni sklop (Mentor – sljedbenik)

MLADEN LUČIĆ

Ciklus deset samostalnih izložbi suvremenih hrvatskih umjetnika pod nazivom MENTALNI SKLOP (MENTOR – SLJEDBENIK) po inicijalnoj ideji gospođe Elvire Kranjčar, voditeljice galerije, razradili su Mladen Lučić, muzejski savjetnik Muzeja suvremene umjetnosti Istre (*mentor*) i Leila Mehulić (*sljedbenik*), kustosica Muzeja Mimara.

Ciklus preispituje odnose na relaciji mentor – sljedbenik u kontekstu idejne i umjetničke povezanosti, a ne kao odnos profesora i učenika, mada će ova serija od deset izložbi imati i takve primjere. Pod pojmom *mentor* ovdje se prvenstveno misli na osobu, ne nužno iz likovnog svijeta, koja je svojim djelovanjem ili dijelom svog opusa umjetnička inspiracija autoru koji barem jednim djelom stvara pod duhovnom aurom ili inspiracijom svog trenutnog ili stalnog uzora.

Ivo Gattin – Eugen Feller

Dvorište u Jurjevskoj ulici broj 31 bilo je početkom šesdesetih godina protekla stoljeća, sigurno najznačajnije, barem što se likovnosti tiče, dvorište grada. Nalazilo se između gospodarskih i pomoćnih stambenih zgrada Fellerovog arhitektonskog kompleksa koji se sastojao od velike vile rađene u art deco stilu, nekoliko manjih zgrada, te vrta visoke hortikulture koji se prostirao od Jurjevske do Sofijinog puta u Tuškancu. Kao dječak, rođen u Jurjevskoj 39/a, svakodnevno sam boravio u tom dvorištu jer je tamo stanovao moj vršnjak Zdravko s kojim sam pohađao vrtić, a dolazila su i duga djeca. Zdravkovi roditelji uselili su poslje rata u prizemlje jedne od Fellerovih dvorišnih zgrada, točno ispod stana Eugena Felleri, koji je tamo živio s majkom i sestrom.

U tom dvorištu napucavali smo loptu, a kada bi stanovnici okolnih zgrada pretjerano počeli protestirati preselili smo na središnji

plato jednog od najljepših gradskih vrtova gdje smo nogomet igrali i sa starijim stanarima tog kompleksa, najčešće sa Šimom Vulasom i Jurjom Dobrovićem. Navečer bi oni razgovarajući sjedili u dvorištu a pridružilo bi se i nekoliko drugih stanara poput Eugena Felleri i Milene Lah, a vrlo često navratio bi i Ivo Gattin koji je stanovao nekoliko kuća dalje.

S Eugenom Fellerom nismo igrali nogomet, pa nam je možda zato izgledao malo čudno, ali i stoga što se nekonvencionalno oblačio, te pomalo ekscentrično ponašao. Susjedi ga nisu voljeli vjerojatno stoga što je bio jednim od bivših vlasnika čitavog kompleksa, a sada je stanovao u potkrovlju dvorišne zgrade, dok su vilu nastavali ljudi koji nisu imali nikakva srodstva s pravim vlasnicima. Feller s nama nije bio osobito komunikativan, ali smo možda prema njemu imali i određeni animozitet začet od Zdravkovih roditelja kojima i nije bio previše ljubazan susjed. Pogotovo su nas čudile debele, gusto umrljane daske koje je Eugen zvao slikama. O slikama smo imali sasvim drugačiji pojam, što smo mu, s izvjesnom dozom dječje malicioznosti, par puta i rekli. Nije se previše uzrujavao oko toga, a kako je slike sušio ispred prizemnog zajedničkog WCa, rekao nam je da slobodno mokrimo po njima što smo par puta s osobitim guštom i učinili.

To dvorište imalo je svoju posebnu magiju. U sredini je stajao, omeđen zelenom željeznom ogradom poluosušeni orah, koji kao da je iznikao iz rupe na pločniku. Sjećam se da sam jednom kada sam ušao u dvorište ostao potpuno skamenjen. Drvo je bilo raznoliko obojeno intenzivnim bojama, a s grana su visjele ili su na njih bile nataknete bijele gipsane glave. U podnožju je plamsala vatra, stvarajući potpuno sablasni prizor kojeg pamtim do danas. Feller se također sa smješkom tog prisjeća:...” *Duro (Dobrović) i ja došli smo na tu ideju prvenstveno stoga jer su nam svi susjedi išli na živce. Obojali smo ga, a po granama nataknuli glave - skulpture Milene Lah te napisali na njemu: nosivost tri susjeda. Tužio nas je grafičar koji je tada bio predsjednik kućnog savjeta, te smo intervencije na drvu morali ukloniti u roku dva tjedna. Danas bi to vjerojatno nazvali instalacijom ili ne znam već kako, ali nama je prvenstveni cilj bio isprovocirati susjede...*”

Sjećam se da je Ivo Gattin, koji je stanovao par kuća iznad nas, često znao navraćati i kod mog oca, pa sam pitao tatu što radi naš simpatični crvenokosi susjed. Odgovorio je:...” *Slika slike, jako čudne, ali jako dobre*”...Otišao sam odmah u Gattinovu kuću i zatekao ga u dvorištu, gdje je isto kao i Feller let lampom palio slike. Promatrao sam to neko vrijeme, a kada mi je dosadilo rekao sam: “Striček, ja sada idem. Hoćete da Vam se prije popiškim po slikama?” Začudeno me pogledao, te odbivši moj prijedlog rekao: ” Mali, ti ćeš sigurno kad odrasteš biti kritičar”.

Tako sam proveo dio djetinstva u druženju s umjetnicima i umjetnošću što je zacijelo imalo utjecaja na moj današnji poziv. Naravno da uopće nisam shvaćao o čemu se radi, ali bilo mi je jasno da umjetnost nisu venecijanske gondole i gobleni kojima je bio ukrašen stan Zdravkovih roditelja, već nešto što se ne može samo tako jednostavno prepoznati. Radove Vulasa, Dobrovića, Felleri, Lahove i Gattina nisam naravno shvaćao, ali sam ih prisvojio kao činjenicu, izvjesnu zagonetku s kojom sam odrastao i koja me nesvjesno intrigirala. Možda je upravo ta, u djetinstvu postavljena enigma, bila razlogom što sam se odlučio baviti suvremenom umjetnošću i što Fellerov kompleks zgrada s pripadajućim dvorištem i vrtom smatram ishodištem mog odrastanja i mladenačkog formiranja.

Sada, s velikom vremenskom distancom, svjestan sam koliko su ta tadašnja druženja, razgovori, razmjena ideja i iskustava međusobno utjecali na stvaralaštvo spomenutih umjetnika, upravo onih koji su položili temelje hrvatske suvremene umjetnosti. Možda je najeksplicitniji primjer takve međusobne, prvenstveno duhovne suradnje i transponiranja utjecaja upravo komparacija stvaralaštva Ive Gattina, kao korifeja avangardne slikarske misli, i Eugena Felleri koji se u svom stvaralaštvu identificirao sa sličnim idejama i povrdio ispravnost identičnog mentalnog puta kojim su obojica kročili.

LISTA RADOVA

Ivo Gattin Opora površina, 1959. brusni lak, pigment, pijesak/juta 60 x 83 cm privatno vlasništvo	Eugen Feller Žuta površina, 1961. kombinirana tehnika 80 x 80 cm vlasništvo GSU Varaždin
Ivo Gattin Oblici na površini, 1958/59. pigment, ulje/juta 47 x 62 cm privatno vlasništvo	Eugen Feller Malampija, 1961. kombinirana tehnika 64 x 80 cm vlasništvo GSU Varaždin
Ivo Gattin Smeđa površina, 1961. pigment, smola i juta na drvenoj ploči 70 x 93 cm vlasništvo M. L.	Eugen Feller Žuta površina, 1960. kombinirana tehnika 50 x 35 cm privatno vlasništvo
Ivo Gattin Rasporena površina, 1961. pigment, smola i juta na drvenoj ploči 112 x 155 cm vlasništvo kolekcija Vugrinec	Eugen Feller Malampija, 1962. kombinirana tehnika 130 x 170 cm vlasništvo kolekcija Vugrinec
Ivo Gattin Površina 1976. ulje na platnu 106 x 48 cm vlasništvo obitelj Gattin	Eugen Feller Malampija, 1961. kombinirana tehnika 55 x 55 cm privatno vlasništvo
Ivo Gattin Crveno- narandžasta površina, 1961. pigment, polyester, smola/ juta, pigment 38 x 52 x 10 cm vlasništvo obitelj Gattin	Eugen Feller Malampija, 1961. kombinirana tehnika 68 x 97 cm privatno vlasništvo
Ivo Gattin Zelena žuta površina, 1960. brusni lak, pigment, kreda/ juta 98 x 148 cm vlasništvo obitelj Gattin	Eugen Feller Bez naziva, 1962. kombinirana tehnika 102 x 161 cm privatno vlasništvo
Ivo Gattin Nedefinirana površina I 1960 – 1961. kombinirana tehnika 143 x 93 cm vlasništvo obitelj Gattin	Eugen Feller Malampija 1961. kombinirana tehnika 74 x 60 cm vlasništvo Jonatan Feller
	Eugen Feller Malampija 1962. kombinirana tehnika 68 x 80 cm vlasništvo Jonatan Feller